

A NEW COURSE IN READING PALI

Bài 10.3

Đoạn kinh 4 (RasV)

Ath'eko makkaṭo taṃ hatthiṃ divase divase tathāgatassa upaṭṭhānaṃ karontaṃ disvā «ahampi kiñcideva karissāmi»ti vicaranta ekadivasaṃ nimmakkhikaṃ daṇḍakamadhuṃ disvā daṇḍakaṃ bhañjitvā daṇḍaken'eva saddhiṃ madhupaṭalaṃ satthu santikaṃ āharitvā kadalipattaṃ chinditvā tattha ṭhapetvā adāsi. Sathā gaṇhi. Makkaṭo «karissati nu kho paribhogaṃ, na karissatī»ti olokeno gahetvā nisinnaṃ disvā «kinnukho»ti cintetvā daṇḍakoṭṭiyaṃ gahetvā parivattetvā olokeno aṇḍakāni disvā tāni saṇikaṃ apanetvā adāsi. Sathā paribhogamakāsi. So tuṭṭhamānaso taṃ taṃ sākhaṃ gahetvā naccanto aṭṭhāsi. Tassa gahita-sākhā'pi akkanta-sākhā'pi bhijji. So ekasmiṃ khāṇumatthake patitvā nibbiddhagatto sathari pasannena cittaṇa kālāṃkatvā tāvatimsabhavane nibbatti.

Từ vựng đoạn 4

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Atha	Thế rồi [đệm]	Phụ
2	Eka	Một	Tính
3	Makkaṭo	Con khi	Danh, nam
4	So~sa/taṃ~tad/sā Eso~esa/etaṃ~etad/ Esā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
5	Hatthi	Con voi	Danh, nam
6	Divaso	Ngày	Danh, nam
7	Tathāgato	Như Lai	Danh, nam
8	Upaṭṭhānaṃ	Việc phục vụ	Danh, trung
9	Karoti	Làm	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
10	Disvā	Nhìn thấy	Động, bất biến
11	Ahaṃ	Tôi, ta	Đại, nhân xưng, 1
12	Pi	Và [đệm]	Phụ
13	Ko/kiṃ/kā	Cái gì, ai	Đại, nghi vấn
14	-ci	(ai) đó, (cái gì) đó	Hậu tố phiếm chỉ
15	Eva	[nhân mạnh]	Phụ
16	(i)ti	[ký hiệu trích dẫn]	Phụ
17	Vicarati	Đi lang thang	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
18	Makkhika	Có ruồi	Tính
19	Ni-	Không	Tiền tố
20	Daṇḍakaṃ	Cành cây nhỏ	Danh, trung

21	Madhum	Mật ong	Danh, trung
22	Bhañjivā	Phá vỡ, bẻ	Động, bất biến
23	Saddhim	Với, bằng	Giới từ
24	Paṭala	Phủ	Tính
25	Satthar	Bậc Đạo Sư	Danh, nam
26	Santikam	Vị trí gần, phạm vi gần	Danh, trung
27	Āharitvā	Mang đến	Động, bất biến
28	Kadali	Cây mã đề	Danh, nữ
29	Pattam	Lá cây	Danh, trung
30	Chinditvā	Cắt, ngắt	Động, bất biến
31	Tattha	Tại đó, ở đó	Trạng
32	Ṭhapetvā	Đặt	Động, bất biến
33	Adāsi	Cho, dâng, cúng, bỏ thí	Động, bất định, chủ động, mô tả
34	Gaṇhi	Lấy, nhận	Động, bất định, chủ động, mô tả
35	Nu	Bây giờ, bất giờ [đệm]	Phụ
36	Paribhogo	Sử dụng, tận hưởng, thức ăn	Danh, nam
37	Karoti paribhogam	Sử dụng, tận hưởng	Cụm động từ
38	Na	Không	Phụ
39	Oloketi	Nhìn	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
40	Gahetvā	Lấy, nhận	Động, bất biến
41	Nisinna	Ngồi	Quá phân
42	Cintetvā	Suy nghĩ, suy xét	Động, bất biến
43	Daṇḍo	Cây gậy, cây que	Danh, nam
44	Koṭi	Đỉnh, chóp	Danh, nữ
45	Parivattetvā	Quay lên, dựng lên	Động, bất biến
46	Aṇḍakam	Trúng	Danh, trung
47	Saṇikam	Chạm rãi	Trạng
48	Apanetvā	Lấy ra, loại bỏ	Động, bất biến
49	Puna	Lần nữa, trở lại	Trạng
50	Akāsi	Làm	Động, bất định, chủ động, mô tả
51	Tuṭṭha	Hài lòng, thỏa mãn	Tính
52	Mānasa	Có tâm	Tính
53	Sakhā	Cành cây	Danh, nữ
54	Naccati	Nhảy múa	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
55	Aṭṭhāsi	Đứng, giữ	Động, bất biến, chủ động, mô tả
56	Aṭṭhāsi + [X]	Tiếp tục làm X, trong đó X là hiện tại phân từ, chủ cách	Nhóm động từ
57	Gahita	Được nắm bắt	Quá phân
58	Pi	Và [đệm]	Phụ
59	Akkanta	Vượt qua	Quá phân

60	Bhijji	Bị gãy, bị vỡ	Động, bất định, bị động, mô tả
61	Eka	Một	Tính
62	Khāṇu	Cái cột, cái trụ	Danh, trung
63	Matthako	Đỉnh, chóp, đầu	Danh, nam
64	Pativā	Rơi xuống	Động, bất biến
65	Nibbiddha	Bị đâm	Quá phân
66	Gatta	Có thân thể	Tính
67	Pasanna	Trong sạch	Tính
68	Cittam	Tâm	Danh, trung
69	Kālo	Thời gian	Danh, nam
70	Katvā	Làm	Động, bất biến
71	Kālam karoti	Chết	Cụm động từ
72	Tāvatiṃso	Ba mươi ba (tên cõi trời)	Danh, nam
73	Bhavanam	Cõi	Danh, trung
74	Nibbatti	Sinh ra	Động, bất định, chủ động, mô tả

Ngữ pháp đoạn kinh 4

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 4
1	NA	NA	NA

Đoạn kinh 5 (RasV)

Atīte eko vejjo gāmanigamesu caritvā vejjakammaṃ karonto ekaṃ cakkhudubbalaṃ itthiṃ disvā pucchi:

«Kim te aphāsukan»ti?
 «Akkhīhi na passāmī»ti.
 «Bhesajjaṃ te karomī»ti?
 «Karoḥi, sāmī»ti.
 «Kimme dassasī»ti?

«Sace me akkhīni pākatikāni kātuṃ sakkhissasi, ahaṃ te puttadhītāhi saddhiṃ dāsī bhavissāmī»ti.

So bhesajjaṃ saṃvidahi. Ekabhesajjene’va akkhīni pākatikāni ahesuṃ. Sā cintesi:
 «ahaṃ etassa puttadhītāhi saddhiṃ dāsī bhavissāmī»ti paṭijāniṃ, «vañcessāmi nan»ti.

Sā vejjena «kīdisaṃ, bhadde?»ti puttā «pubbe me akkhīni thokaṃ rujimsu, idāni atirekataraṃ rujantī»ti āha.

Từ vựng đoạn kinh 5

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Atīto	Thời quá khứ	Danh, nam
2	Eka	Một	Tính
3	Vejjo	Bác sĩ, thầy thuốc	Danh, nam
4	Gāmo	Làng	Danh, nam
5	Nigamo	Thị trấn	Danh, nam
6	Caritvā	Du hành	Động, bất biến
7	Kammaṃ	Công việc	Danh, trung
8	Karoti	Làm	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
9	Cakkhu	Con mắt	Danh, trung
10	Du-	Xấu, kém, ác [tiêu cực]	Tiền tố
11	Bala	Có sức khỏe	Tính
12	Itthi	Người đàn bà	Danh, nữ
13	Disvā	Nhìn thấy	Động, bất biến
14	Pucchi	Hỏi	Động, bất định, chủ động, mô tả
15	Ko/kiṃ/kā	Cái gì, ai	Đại, nghi vấn
16	Te	Bạn [dụng cụ, sở hữu, gián bỏ cách, số ít]	Đại, nhân xưng, 2
17	Phāsukaṃ	Sự thoải mái, sự dễ chịu	Danh, trung
18	(i)ti	[ký hiệu trích dẫn]	Phụ
19	Akkhi	Con mắt	Danh, trung
20	Na	Không	Phụ
21	Passati	Thấy	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
22	Bhesajjaṃ	Thuốc	Danh, trung
23	Sāmin	Chủ, bậc thầy	Danh, nam
24	Dassati	Cho	Động, tương lai, chủ động, mô tả
25	Sace	Nếu	Phụ
26	Me	Tôi [dụng cụ, sở hữu, gián bỏ cách, số ít]	Đại, nhân xưng, 1
27	Pākatika	Có tình trạng ban đầu	Tính
28	Kātuṃ	Làm	Động, nguyên mẫu
29	Sakkhissati	Có thể	Động, tương lai, chủ động, mô tả
30	Ahaṃ	Tôi	Đại, nhân xưng, 1
31	Saddhiṃ	Cùng với [kết hợp danh từ dụng cụ cách]	Giới từ

32	Putto	Con trai	Danh, nam
33	Dhītar	Con gái	Danh, nữ
34	Dāsī	Nữ hầu	Danh, nữ
35	Bhavati	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
36	So~sa/taṃ~tad/sā Eso~esa/etaṃ~etad/ Esā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
37	Samvidahi	Chuẩn bị, chỉ định	Động, bất định, chủ động, mô tả
38	Eva	[nhấn mạnh]	Phụ
39	Ahesuṃ	Thì, là, tồn tại [ngôi 3, số nhiều]	Động, bất định, chủ động, mô tả
40	Cintesi	Suy nghĩ, suy xét	Động, bất định, chủ động, mô tả
41	Paṭijāni	Hứa	Động, bất định, chủ động, mô tả
42	Vañceti	Lừa	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
43	Naṃ	Người ấy [trực bổ cách, nam tính, ít]	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
44	Kīdisaṃ	Sao rồi, thế nào rồi	Trạng
45	Bhaddā	Quý bà	Danh, nữ
46	Putṭha	Được hỏi	Quá phân
47	Pubbe	Trước đây, lúc trước	Trạng
48	Thokaṃ	Ít, nhẹ	Trạng
49	Ruji	Đau nhức	Động, bất định, chủ động, mô tả
50	Idāni	Bây giờ	Trạng
51	Pana	Và, nhưng [đệm]	Phụ
52	Atirekataraṃ	Nhiều hơn nữa	Trạng
53	Rujati	Đau nhức	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
54	Āha	Nói	Động, bất định, chủ động, mô tả

Ngữ pháp đoạn kinh 5

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 5
1	NA	NA	NA

Đoạn kinh 10 (DN)

“evaṃ vutte, brāhmaṇa, purohito brāhmaṇo rājānaṃ mahāvijitaṃ etadavoca

‘bhoto kho rañño **janapado(*) sakaṇṭako sauppilo, gāmaghātāpi dissanti, nigamaghātāpi dissanti, nagaraghātāpi dissanti, panthaduhanāpi dissanti.** bhavaṃ kho pana rājā evaṃ sakaṇṭake

janapade sauppīle balimuddhareyya, akiccakārī assa tena bhavaṃ rājā. siyā kho pana bhoto rañño evamassa “ahametam dassukhīlaṃ vadhena vā bandhena vā jāniyā vā garahāya vā pabbājanāya vā samūhanissāmī”ti, na kho panetassa dassukhīlassa evaṃ sammā samugghāto hoti.

ye te hatāvasesakā bhavissanti, te pacchā rañño janapadam(**) vihetthessanti. api ca kho idaṃ samvidhānaṃ āgamma evametassa dassukhīlassa sammā samugghāto hoti. tena hi bhavaṃ rājā ye bhoto rañño janapade ussahanti kasigorakkhe, tesam bhavaṃ rājā bijabhataṃ anuppadetu. ye bhoto rañño janapade ussahanti vāṇijjāya, tesam bhavaṃ rājā pābhatam anuppadetu. ye bhoto rañño janapade ussahanti rājaporise, tesam bhavaṃ rājā bhattavetanam pakappetu. te ca manussā sakammapasutā rañño janapadam na vihetthessanti; mahā ca rañño rāsiko bhavissati. khemaṭṭhitā janapadā akaṇṭakā anuppīlā. manussā mudā modamānā ure putte naccantā apārutagharā maññe viharissanti’ti.

‘evaṃ, bho’ti kho

Chú giải

(1) **garahāyāti** pañcasikhamuṇḍakaraṇaṃ, gomayasiñcanaṃ, gīvāya kudaṇḍakabandhananti evamādīni katvā garahapāpanena.

(2) **hatāvasesakāti** matāvasesakā.

(3) **anuppadetūti** dinne appahonte puna aññampi bījañca bhattañca kasiupakaraṇabhaṇḍaṇca sabbam detūti attho.

(4) bhaṇḍamūlassa hi **pābhatanti** nāmaṃ.

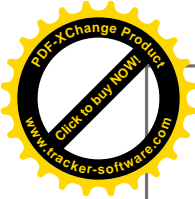
Từ vựng đoạn kinh 10

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Evam	Như vậy, như thế, vâng, dạ	Trạng
2	Vutta	Được nói	Quá phân
3	Brāhmaṇo	Bà La Môn	Danh, nam
4	Purohito	Cố vấn tôn giáo cho vua, vị đứng đầu về tôn giáo cho vua	Danh, nam
5	Rājan	Vua	Danh, nam
6	Mahāvijito	Tên riêng (của vua)	Danh, nam
7	So~sa/taṃ~tad/sā Eso~esa/etaṃ~etad/ Esā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
8	Avoca	Nói	Động, bất định, chủ động, mô tả
9	Bhoto	Ngài [gián bỏ, sở]	Đại, nhân xưng, 2

		hữu cách, số ít của Bhavant]	
10	Kho	Quả thực, chắc chắn [đệm]	Phụ
11	Janapado	Tỉnh, quốc gia, đất nước, vùng nông thôn	Danh, nam
12	Sa-	Có, cùng với, gần với	Tiền tố
13	Kaṇṭaka	(Có) nạn trộm, nạn cướp	Tính
14	Uppā	Áp bức, bị áp bức	Tính
15	Gāmo	Làng	Danh, nam
16	Ghāto	Việc cướp, việc giết	Danh, nam
17	Pi	Và [đệm]	Phụ
18	Dissati	Xuất hiện	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
19	Nigamo	Thị trấn	Danh, nam
20	Nagaraṃ	Thành thị	Danh, trung
21	Pantho	Con đường	Danh, nam
22	Duḥanaṃ	Việc rình cướp	Danh, trung
23	Pana	Và [đệm]	Phụ
24	Bali	Doanh thu, thuế	Danh, nam
25	Uddharati	Nâng cao, nâng lên, loại bỏ, bứng gốc, nhổ sạch	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
26	Kiccaṃ	Phận sự, nhiệm vụ, công việc, điều nên làm	Danh, trung
27	Kārin	Người làm, người thực hiện	Danh, nam
28	Assa	Thì, là, tồn tại	Động, chủ động, cầu khiến
29	Siyā	Thì, là, tồn tại	Động, chủ động, cầu khiến
30	Assa	Người ấy, vật ấy [sở hữu, gián bỏ cách, số ít, nam/trung tính]	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
31	Ahaṃ	Tôi, ta	Đại, nhân xưng, 1
32	Dassu	Kẻ cướp, kẻ thù	Danh, nam
33	Khīlo	Cái cột, mũi trên, cái chốt	Danh, nam
34	Vadho	Sự đánh, sự giết, sự hủy diệt, tử hình	Danh, nam
35	Vā	Và, hoặc [liệt kê]	Phụ
36	Bandho	Việc trói, việc bỏ	Danh, nam

		tù	
37	Jāni	Sự tước đoạt, sự tịch thu, sự cướp, sự hành hạ	Danh, nữ
38	Garahā	Sự khiển trách, sự quở mắng (tham khảo chú giải)	Danh, nữ
39	Pabbājanā	Sự trục xuất	Danh, nữ
40	Sam-	Hoàn toàn, toàn bộ	Tiền tố
41	Ūhanati	Loại bỏ, loại trừ	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
42	(i)ti	[Kí hiệu trích dẫn]	Phụ
43	Na	Không	Phụ
44	Sammā	Thích hợp, đúng đắn, thấu suốt, xuyên suốt	Trạng
45	Samugghāto	Sự nhỏ sạch, sự đẹp sạch	Danh, nam
46	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
47	Yo/yaṃ~yad/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
48	Hata	Bị giết	Quá phân
49	Avasesaka	(Người, vật) còn lại	Tính
50	Bhavati	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
51	Pacchā	Sau đó	Trạng
52	Viheṭṭeti	Quấy nhiễu	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
53	Api	Và [đệm]	Phụ
54	Ca	Và, hoặc [liệt kê]	Phụ
55	Samvidhāṇaṃ	Sự sắp xếp	Danh, trung
56	Āgamma	Do, bằng	Giới từ
57	Hi	Quả thật, bởi vì	Phụ
58	Ussahati	Nỗ lực, cố gắng, có khả năng, phù hợp	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
59	Kasi	Việc cày, nghề nông, việc trồng trọt	Danh, nữ
60	Gorakkhaṃ	Việc chăn gia súc	Danh, trung
61	Bījaṃ	Hạt giống	Danh, trung
62	Bhattaṃ	Thực phẩm, bữa ăn	Danh, trung
63	Anu-	Thuận theo	Tiền tố

64	Padeti	Cho, cấp	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
65	Vāṇijjā	Nghề thương mại, nghề buôn bán	Danh, nữ
66	Pābhata	Được mang tới	Quá phân
67	Rājaporiṣo	Thuộc hạ nhà vua	Danh, nam
68	Vetanam	Tiền lương, thù lao	Danh, trung
69	Pa-	Tới trước, ra ngoài, trước	Tiền tố
70	Kappeti	Chuẩn bị	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
71	Manusso	Người	Danh, nam
72	Sa-	Của mình	Tiền tố
73	Kammaṃ	Công việc	Danh, trung
74	Pasuta	Gắn bó	Tính
75	Mahant	Lớn	Tính
76	Rāsiko	Doanh thu, ngân khó	Danh, nam
77	Khema	An bình	Tính
78	Ṭhita	Đứng, vững chắc, trong trạng thái	Quá phân
79	Muda	Vui mừng	Tính
80	Modati	Hân hoan	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
81	Uraṃ	Ngực	Danh, trung
82	Putto	Con trai, con cái	Danh, nam
83	Naccati	Nhảy múa, chơi	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
84	Pāruta	Được đóng	Quá phân
85	Gharaṃ	Ngôi nhà	Danh, trung
86	Maññe	Chắc hẳn, chắc chắn	Trạng
87	Viharati	Sống	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
88	Bho	Ngài, ông [hô cách, số ít của Bhavant]	Danh, nam
89	Pañca	Năm	Tính
90	Sikhā	Điểm	Danh, nữ
91	Muḍa	Bị cạo	Tính
92	Karaṇaṃ	Việc, hành động	Danh, trung
93	Gomayaṃ	Phân bò	Danh, trung
94	Siñcanaṃ	Sự đổ, việc đổ, việc trút	Danh, trung
95	Gīvā	Cái cổ	Danh, nữ

96	Kudaṇḍakam	Đám đông	Danh, trung
97	Bandhanam	Sự trói, sự cột, sự bỏ tù	Danh, trung
98	Ādi	Vân vân	Danh, trung
99	Katvā	Làm, thi hành	Động, bất biến
100	Pāpanam	Việc lãng mạ	Danh, trung
101	Mata	Chết	Quá phân
102	Dinna	Được cho	Quá phân
103	Pahoti	Tồn tại, đầy đủ	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
104	Puna	Lần nữa	Trạng
105	Añña	Khác	Tính
106	Upakaraṇam	Dụng cụ, công cụ	Danh, trung
107	Bhaṇḍam	Công cụ, vật dụng, hàng hóa	Danh, trung
108	Sabba	Tất cả	Tính
109	Deti	Cho	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
110	Attho	Ý nghĩa	Danh, nam
111	Mūlam	Gốc, tiền	Danh, trung
112	Nāmam	Tên	Danh, trung

Ngữ pháp đoạn kinh 10

Hãy đọc đoạn kinh và chú giải, đồng thời tuần tự xem xét/giải quyết các vấn đề sau:

[1] Từ [janapada] ở (*) và (**) có cùng nghĩa như nhau không? Nếu có thì tại sao? Nếu không thì tại sao?

[2] Từ [garahā] trong bảng từ vựng và theo chú giải có cùng nghĩa như nhau không? Nếu không, thì hai nghĩa ấy có liên quan với nhau không, liên quan như thế nào?

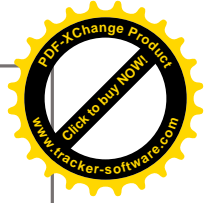
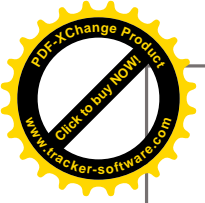
[3] Theo câu chú giải (3) thì động từ [anuppadetu] trong đoạn kinh tương đương với động từ nào?

[4] Đoạn kinh trên là lời khuyên của vị Bà La Môn cho đức vua Mahāvijita, giả sử lời khuyên này là đúng đắn, sáng suốt, thì nguyên nhân nạn cướp trên là gì và ai gây ra nạn cướp? Bạn xác định nguyên nhân, thủ phạm cướp đó dựa vào đâu?

[5] Trong câu kinh được tô đậm ở trên, ta có tuần tự:

[5.1] *janapado sakaṇṭako sauppīlo,*

[5.2] *gāmaghātāpi dissanti, nigamaghātāpi dissanti, nagaraghātāpi dissanti, panthaduhanāpi dissanti*

A New Course In Reading Pali_Chùa Nam Tông, Bình Tân, Saigon 2019

Phần [5.2] liên hệ với phần [5.1] như thế nào? Dựa vào mối liên hệ đó, bạn hãy thử đề xuất vai trò ý nghĩa của [5.2] trong câu kinh trên